

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkiem tygodniowym i Dziennikiem urzędowym codziennym, tudzież Rozmaitościami co Środy, kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 3 zlr. 45 kr., miesięcznie 1 zlr. 20 kr. Z pocztą: kwartalnie 4 zlr. 30 kr., miesięcznie 1 zlr. 35 kr. — Inscrycja od wiersza w półkolumnie (drukem garmon) po raz pierwszy 4 kr., następnie po 2 kr. m. k.

Reklamacye sa wolne od opłaty pocztowej.

PRZEGLĄD.

Monarchya Austryacka. — Hiszpania. — Anglia. — Francya. — Szwajcarya. — Włochy. — Niemce. — Dania. — Rosya. — Księstwa Naddunajskie. — Turcya. — Azya. — Doniesienia z ostatniej poczty. — Wiadomości handlowe. — Kronika.

Monarchya Austryacka.

Rzecz urzędowa.

Wiedeń, 9. października. Dnia 8. b. m. wyszedł w c. k. nadwornej i rządowej drukarni w Wiedniu i został rozesłany XLIII. zeszyt Dziennika ustaw państwa.

Zeszyt ten zawiera:

- Nr. 168. Rozporządzenie ministeryów spraw wewnętrznych i sprawiedliwości z 25. września 1858, ważne w Węgrzech, Krocacji, Sławonii, w Serbskiem województwie z Temoskim banatem i Siedmiogrodzie — mocą którego przepis z 8. czerwca 1857 (nr. 114 Dz. ust. p.) względem postępowania z pisarstwem pokątnem rozciągnięty został także na sądy urbaryalne.
- Nr. 169. Uchwała ministerstwa wyznań i nauk z 27. września 1858, z oznaczeniem stanu urzędników i płacy przy c. k. administracji nakładu książek szkolnych dla koronnego kraja Czech.
- Nr. 170. Uchwała ministerstwa finansów z 30. września 1858 — ważna w niemiecko-sławiańskich krajach — względem przepuszczenia bez opłaty myta zawierzytelionych przy najwyższym dworze urzędników dyplomatycznych, jadących najętym powozem.
- Nr. 171. Uchwała ministerstwa finansów z 1. października 1858 — ważna we wszystkich krajach koronnych powszechnego związku celnego — względem obliczania ustanowionych w powszechnej taryfie celnej z 5. grudnia 1853 (nr. 262 Dz. ust. p.) pozycyi celnych z monety konwencyjnej na monetę austryacką stopy 45 reńskowej.
- Nr. 172. Uchwała ministerstwa finansów z 1. października 1858 — ważna dla Dalmacyi — względem obliczenia pozycyi celnych dalmatyńskiej taryfy celnej i pobocznych należności celnych z monety konwencyjnej na walutę austryacką, jako też względem używania wagi celnej przy oznaczeniu ceł.
- Nr. 173. Uchwała ministerstwa finansów z 1. października 1858 — ważna we wszystkich krajach koronnych powszechnego związku celnego, z ogłoszeniem, w jakich kwotach waluty austryackiej pobierane będą cła protekcyjne, ustanowione traktatem z 15. października 1857 na niektóre wyroby księstwa Modenckiego.
- Nr. 174. Rozporządzenie ministerstwa handlu z 2. października 1858, ważne we wszystkich krajach koronnych — względem oznaczenia należności pocztowych w walucie austryackiej.
- Nr. 175. Uchwała ministerstwa finansów z 4. października 1858 — ważna we wszystkich krajach koronnych z wyjątkiem Dalmacyi — względem obliczenia należności podatku konsumcyjnego od gorących napojów, piwa i cukru z produktów krajowych na uowę walutę austryacką.
- Nr. 176. Dekret ministeryów spraw wewnętrznych i finansów, jako też naczelnej komendy armii z 6. października 1858 — ważny we wszystkich krajach koronnych z wyjątkiem Pogranicza wojskowego — względem wynagrodzenia za zaopatrywania wojska w przechodzie od 1. listopada 1858 do 31. października 1859.

Sprawy krajowe.

(Wiadomości bieżące. — Spuszczenie z warsztatu nowego okrętu.)

Wiedeń, 9go października. Z najwyższego postanowienia nastąpi odstonięcie monumentu Radetzkiego, w Pradze na dniu 10. listopada.

Polá, 4go października. Wczoraj wieczór o godzinie 10tej odplynął paropływ „Pluto“ i „Calcutta“ z licznymi gośćmi z portu tryestyńskiego. Na pokładzie okrętu „Pluto“ znajdowali się zaproszeni od najdostojniejszego Arcyksięcia Ferdynanda Maxymiliana.

O wschodzie słońca zawięła mała ta flotyla do portu tutejszego, gdzie licznie zgromadzeni mieszkańcy powitali ją radośnie. Zapowiedzią i początkiem dzisiejszego festynu był wczorajszo-wieczorny capstrzyk wojskowy. Dziś zrana o godzinie 8mej pozdro-

wiono wystrzałami działowemi z baterji fortecznych banderę austryacką, a wszystkie okręta znajdujące się w porcie zatknęły chorągiew uroczystą.

Warsztaty okrętowe są po części wykute w skałe Scoglio, a kolej sanna sięga dość głęboko do morza. Dziesięć po każdej stronie filarów dźwiga całą tę budowę spoczywającą na płozach sанных, których belki ukośne czyli kobylice mają 4¹/₂ stóp wysokości i 3¹/₂ szerokości.

Całe to rusztowanie z koleją sanna tłuszczeniem nalepioną schyla się ku morzu i podtrzymywane jest osobno linami. Po uprzątnięciu podpór pobocznych i przerznięciu tych linow zeslizgują się sannice wraz z okrętem na nich się znajdującym, i spadziście koleją sprowadzają z coraz większym rozpędem okręt na wody morskie.

Po krótkim wypoczynku na pokładzie parowca „Dunaj“, na którym przysposabiano się do uczty na 80 nakryć, przewiózł dostojny admirał Arcykiszęną Karolinę łodzią 12towiosłową z okrętu „Fantazyja“ na wyspę oliwną przy odegraniu hymnu narodowego i śród serdecznych okrzyków ludności zebranej.

Równocześnie dano hasło wystrzałem z okrętu „Dunaj“; nagle uprzątnięto ostatnie zapory, a nowozbudowany okręt porwał w morze, aż wody zakipiały i pianą obryzgały po raz pierwszy najwyższą galeryę i pokład okrętu. Inne okręta powitały wraz z baterjami ładowemi nowego pływaka salwami grzmiącemi, a za każdą salwą rozlegały się okrzyki robotników okrętowych.

Festyn zakończono oświetleniem areny i miasta z przedmieściami.

(Patent cesarski względem kompletowania armii.)

Ustawa względem uzupełnienia armii.

Rozdział pierwszy.

Postanowienia ogólne.

§. 1. Armia uzupełnia się:

- Odstawieniem wychowalców z wojskowych zakładów wychowawczych,
- wstąpieniem dobrowolnem,
- odstawieniem z kolei klas wieku i według wylosowania,
- odstawieniem z nakazu urzędowego (§§. 44, 45, 46.)
- dobrowolnem ponowieniem dopełnionego już zobowiązania służbowego.

§. 2. Dla wstąpienia do wojska potrzeba:

- Właściwość obywatelstwa austryackiego,
- zdolności umysłowej i fizycznej potrzebnej do pełnienia służby wojskowej, a w szczególności wzrostu przynajmniej sześćdziesięciu cali wiedeńskich dla pierwszej i drugiej klasy wieku, i przynajmniej sześćdziesiąt i jeden cali dla wyższych klas wieku majtków i rzemieślników okrętowych przyjmuje się do marynarki cesarskiej bez względu na ich wzrost ciała,
- przynajmniej piętnastu lat wieku skończonych, a najwięcej lat trzydziestu i sześciu; tym jednak, którzy już w wojsku służyli, dozwala się wstąpić znów do służby wojskowej w czterdziestym roku życia.

Cudzoziemcy przypuszczeni być mogą do służby wojskowej tylko za najwyższem pozwoleniem i z obowiązaniem takim, jakie jest przepisane dla krajowców, jeśli przytem wykazą się bezwarunkowem przyzwoleniem swego rządu w prośbie podanej do naczelnej komendy armii lub marynarki.

§. 3. Każdy w powszechności obowiązany jest do służby wojskowej; obowiązek ten zaczyna się z pierwszym styczniem roku następującego po skończonych dwudziestu latach wieku, i trwa przez ciąg lat siedmiu. Uwolnienia od obowiązku służby wojskowej zachodzą tylko w wypadkach oznaczonych w IV rozdziale ustawy niniejszej.

§. 4. Armia uzupełnia się zaciągiem odbywającym się każdego roku w miesiącu lutym, marcu i kwietniu.

§. 5. Liczbę uowozaciecznych przypadającą na każdy obwód asenterunkowy dostawić należy całkowicie i przedewszystkiem z pierwszej klasy wieku, a następnie z drugiej, i dopiero wtenczas stopniowo z coraz starszych klas wieku, jeśli tego konieczna okaże się potrzeba.

Przy zwyczajnym zaciągu wojskowym nie należy z wyjątkiem wypadku przytoczonego, dostawiać nowozaciecznych z wyższych klas wieku, jak tylko do piątej.

Nowozaczeni wybierani być mają wprawdzie zawsze według liczby ludności w ogóle, lecz oraz i z uwzględnieniem liczby prawdziwie przydatnych, zaczem gdyby którykolwiek obwód asenterunkowy niezdolał dostawić przypadających nań nowozacząnych z pierwszych pięciu klas wieku, natenczas rozłożyć należy resztę na inne obwody asenterunkowe tegoż okręgu wojskowego.

Gdyby przy tem nie wystarczyły pierwsze pięć klas wieku, natenczas można osiągnąć według potrzeby także do szóstej i z kolei do siódmej klasy wieku.

Należy więc powołać zawsze tyle klas wieku do zaciągu wojskowego, ile ich według przybliżonego obliczenia potrzeba było do otrzymania przepisanej liczby nowozacząnych.

Każdej broni i każdemu z oddziałów zbrojnych przydzieleni być mają najbardziej dla nich przydatni, a to z wszelkiem możliwym uwzględnieniem życzeń dostawionych z obwodów asenterunkowych.

§. 6. Obowiązek służby w wojsku zaczyna się z dniem przysięgi złożonej na chorągiew, i trwa przez ciąg lat ośmiu (§. 42); po ich upływie dopełniony ma być jeszcze obowiązek przy rezerwie (według statutu o rezerwie z 31. lipca 1852).

§. 7. Pozwolenie do przedsięwzięcia podróży nad czas przypadającego stawienia się do wojska (§. 4) może władza polityczna obowiązana do służby wojskowej, który należy do pierwszej lub drugiej klasy wieku, albo który dopiero w ciągu czasu tej podróży dojdzie do lat pierwszej klasy przepisanych wydać — z wyjątkiem koniecznej podróży — tylko wtenczas, jeśli jest widocznie niezdatny do służby wojskowej, lub jeśli uwolniono go od niej w drodze urzędowej (§. 26), albo jeśli komisya asenterunkowa uznała go za całkiem i na zawsze niezdatnego do służby wojskowej.

Jeśli podróż odbyć się ma w obrębie granic krajowych, i jeśli pozwolenie do podróży nie może być ograniczone na pewne tylko miejsce, natenczas wydane być ma tylko pod tym warunkiem, że podróżny od początku asenterunku aż do jego ukonczania (§. 4) uwiadomi o miejscu swego pobytu przełożonych gminy, do której przy asenterunku należy.

Jeśli obowiązany do służby wojskowej znajduje się w wieku klas wyższych, tedy postanowienia paragrafu tego zachowane być mają tylko w takim wypadku, gdyby klasę wieku obowiązane do stawienia się do przyszłego asenterunku już całkiem wybrakowano (§. 5.). (D. c. n.)

Hiszpania.

(Nowiny dworu.)

Madryt, 4. października. Niektóre dzienniki tutejsze zbijają wieść o spodziewanym przyjeździe Królowej Krystyny do Madrytu.

Dnia dzisiejszego, jako w rocznicę wstąpienia Królowej na tron odbył się przegląd załogi wojskowej i walny bankiet w pałacu królewskim.

Anglia.

(Wiadomości bieżące. — Falszerze monety tureckiej.)

Londyn, 6. października. Dziennik *Daily News* nadmienia, że lord Bury udaje się na Galwaj do północnej Ameryki, rozpatrzyć się i złożyć rządowi raport z zaprojektowanej konfederacji angielskiej północnej Ameryki, której prowincye mają teraz zupełnie oddzielną konstytucyę. Dziennik *Globe* sądzi, że lord Bury niema polecenia politycznego, odwiedza z swoją małżonką familie; przytem wszystkim może być zdanie bardzo ważne tak biegłego obserwatora jakim jest lord Bury, i to nietylko w Anglii ale i w Kanadzie.

— Zdaje się, jakoby w gabinecie nastąpiła zgoda co do reformy bilu, gdyż ogłaszają, że Mr. d'Israeli, który niedawno jeszcze, unikał swych wyborców, zaszczyli ich swoją obecnością i będzie miał mowę. Na tę mowę kanclerza skarbu czekają z tem większą niecierpliwością; przypominają mu, że sam kiedy należał do opozycji, zarzucał nieraz lordowi Palmerston, że w tak ważnych sprawach jak jest reforma bilu postępuje gabinet tak tajemniczo. Zdaje się, że wystąpi z mową, która położy tamę domysłom. Resztę co nie dopowie Mr. d'Israeli, dopowiedzą kandydaci do trzech posad, opróżnionych przy „Council for India.“

— Odkrycie pokątnej mienicy do odbijania tureckich piastrow miedzianych w Birmingham, naprowadziło na ślad zakładu takiego i w Londynie. Głównych winowajców już schwytano.

(Traktat Chiński. Dokończenie.)

Art. 50) Wszystkie pisma urzędowe angielskich konsulów dyplomatycznych lub konsularnych ułożone być mają odtąd w języku angielskim. Tymczasowo dołączone być ma do nich tłumaczenie chińskie. Rozumie się jednak przy tem, że w razie niezgadzącego się wyrazu angielskiego ze znaczeniem słowa chińskiego, rząd angielski trzymać się będzie wyłącznie osnowy angielskiej jako pierwotnej i obowiązującej. Postanowienie to odnosi się także i do niniejszego traktatu, którego osnowę chińską przejrzano pilnie i poprawiono według pierwotworu angielskiego.

Art. 51) Litera S (barbarzyniec) nie ma już być używana w żadnym urzędowym piśmie chińskim na oznaczenie rządu angielskiego lub jego poddanych.

Art. 52) Angielskie okręta wojenne, które niemają zamiaru rozpoczynać kroków wojennych, lub są w pogoni za korsarzami, mogą zwiedzać każdy port chiński i zabezpiecza się im wszelką pomoc potrzebną tak co do zaopatrzenia się w żywność, jak i co do przed-

siebrania reparacyi. Komendanci okrętów takich porozumiewać się mają z władzami chińskimi jak równy z równym i na zasadzie wzajemnej uprzejmości.

Art. 53) Strony zawierające traktat niniejszy zgadzają się na to, że wspólnie obmyślą dalsze środki dla przytłumienia rozboju na morzu.

Art. 54) Artykułem tym potwierdza się wszystkie korzyści zabezpieczone rządowi angielskiemu traktatami dawniejszemi, i postanawia się oraz, że rząd angielski ma używać i wszelkich innych korzyści, jakieby Cesarz chiński przyznać miał któremukolwiek innemu narodowi.

Art. 56) Wymiana ratyfikacyi nastąpić ma w przeciągu jednego roku od dnia podpisania traktatu.

Artykuł oddzielny postanawia, że zwierzchności w prowincyi Hwang Tong wypłacić mają zastępcy angielskiemu w Chinach sumę 2 milionów taclów tytułem wynagrodzenia strat, jakie poddani angielscy ponieśli z winy władz chińskich w Kantonie, tudzież sumę 2 milionów tytułem wynagrodzenia kosztów wojennych.

Względem odebrania tej sumy porozumieć się ma zastępca angielski z władzami miejscowemi w Kwang Tung.

Angielskie siły zbrojne nie ustąpią wprzód z Kantonu, aż pókad rzeczzone kwoty pieniężne nie będą całkiem wypłacone.“

Francya.

(Nowiny dworu. — Konzul do Chin. — Mianowania. — Misyonarze do Madagaskaru. — Opłaty dziennikarskie.)

Paryż, 6. października. Z obozu pod Chaloum donosi *Monitor*, że książę Napoleon był wczoraj u Cesarza kilka godzin, i odejchał do Paryża. Na zaproszenie Cesarza przybyli wczoraj do obozu na kilka dni, angielscy oficerowie, jenerał Codrington, były naczelny wódz angielskiej armii w Krymie i pułkownik Blanc. Cesarz i Cesarzowa udają się dnia 22. b. m. do Compiègne, gdzie zabawią cały miesiąc i potem wrócą do Paryża. Cesarski dwór zamieszka tej zimy Tuilerye a nie Elysee jak zapewniano. W Compiègne wyprawiać będą wielkie festyny. Liczba zaproszonych gości jest bardzo wielka. Składają trzy kategorie, z których każda zaproszona jest na dziesięć dni na cesarski myśliwski zamek. W obozie pod Chaloum zabawi Cesarz aż do dnia 11. października, a potem na Rheims wraca do Paryża. W dzień powrotu Cesarza nastąpią zaślubiny księcia Malakowy. Hrabina Montijo, która z tego powodu odłożyła swój odjazd do Madrytu, wyjeżdża dnia 13. do Hiszpanii.

— Cesarz mianował p. Montigny, jeneralnym konsulem w Chinach; p. Montigny rezydować będzie w Tientsinie.

— P. Garnier był francuski oficer obecnie w wojsku hiszpańskim został mianowany wojskowym komendantem wyspy Bazyliau, podległej jeneralnej kapitanii wysp filipińskich. Wiceadmirał Rigault de Genouilly mianował podpułkownika Reybauda z marynarskiej piechoty, który dowodził oddziałem wysłanym statkami „Saone“ i „Gironde“ do Chin, komendantem korpusów tagalskich zwerbowanych w Manili na wyprawę do Kochinchiny. P. Reybaud dowodzić będzie równocześnie piechotą marynarską i Tagalami.

— Jezuici Delbost i Darribiere z sarlatskiego kolegium w departamencie Dordogne zostali przeznaczeni z rozkazu swych przełożonych na misyonarżów na wyspie Madagaskar.

— Minister finansów postanowił zaprowadzić już od dnia 15. października swe nowe rozporządzenie, według którego wszystkie dzienniki z obwieszczeniami podpadają stemplowaniu.

Szwajcarya.

(Nowa konstytucya. — Cia dyferencyjalne.)

Berna, 4. października. Dziennik *Bund* pisze z Teufen pod dniem 3. października po południu: Wiejska gmina Appenzellu n. R. przyjęła nową ustawę w pierwszym głosowaniu większością trzechczwartych.

— Na ostatniej sesji otrzymała rada federacyjna polecenie uczynić kroki, ażeby zniosły cia dyferencyjalne te państwa, które je z uszczerbkiem Szwajcaryi jeszcze pobierają. Odnosi się to do Neapolu i Belgii. Z Neapolem rozpoczęto układy i będą je dalej prowadzić, gdy znów zostanie obsadzona posada jeneralnego konsula, po śmierci pana Mörkofera, co wkrótce ma nastąpić, zwłaszcza, że zaproponowano kilku zdalnych kandydatów. Prawda, że o domniemanym rezultacie układów nie można nic przepowiedzieć. — Tak donosi dziennik *Bund*.

Włochy.

(Pożary i mordy. — Astronom Donati. — Biskupi prekonizowani.)

Dziennik *Gazeta del popolo* zwraca w bardzo dobitnym artykule uwagę rządu na liczne pożary w rozmaitych częściach kraju, a które po największej części dotyczą członków stronnictwa konserwatystów. Margrabiemu Birago, redaktorowi dziennika *Armonia* spalono, jak wiadomo trzy wiejskie domki. Dziennikowi *Triester Zeitung* piszą, że wydarzają się codziennie mordy i rabunki.

Przed kilką dniami znaleziono na placu mustry trupa, leżał pchnięty sztyletem. W Genuy wydarzyło się także kilka morderstw.

— Jego królewicz. Mość Wielki książę Toskanii nadał astronomowi dr. Donati w uznanie gorliwych i uczonych jego studyów, iż za jego powodem odkryto widocznego teraz na niebie kometę od jego imienia Donati, tytuł adjunkta astronomii przy wielko-księżęcym muzeum.

Rzym, 27. września. Na dzisiejszem tajnem konsystoryum prekonizował Ojciec święty następujących biskupów: Monsignor F. Pedicini, arcybiskupem i metropolitą w Bari w królestwie obojga Sycylii; msgr. M. Deialein, arcybiskupem w Bambergu; msgr. Krasński, biskupem w Wilnie; msgr. M. Haas, biskupem w Szathmar-Nemety; msgr. P. Dunkel, biskupem w Augsburgu; msgr. W. Plater, biskupem w Mosynopolis in partibus i sufraganiem w diecezyi łowickiej; msgr. J. Staniowski, sufraganiem metropolity w Mohilewie i biskupem w Platei in partibus; msgr. J. Dekert, sufraganiem arcybiskupa warszawskiego i biskupem Halikarnasu in partibus; msgr. A. Bersniewicz, sufraganiem diecezyi zmużdzkiej i biskupem w Maximianopolis in partibus; msgr. J. Papardo, biskupem w Myndus in partibus; msgr. C. Benzon, biskupem w Adryi; msgr. A. La Scala, biskupem w San Severo; msgr. D. Fanelli, biskupem w Diano; msgr. R. Morisciano, biskupem w Squillace; msgr. M. Caputo, biskupem w Ariano; msgr. C. Valenti, biskupem w Mazzara; msgr. P. Lopez de Padilla, biskupem w Orihuela; msgr. J. Lluich, biskupem w Palma (na wyspach kanaryjskich); msgr. J. de Lemos, biskupem w Coimbra; msgr. J. Belaval, biskupem w Pamiers; msgr. G. Martial, biskupem w St. Brieux; msgr. M. Porcher, biskupem w St. Pierre (na Antylach); msgr. P. Tilkian, biskupem w Bursa (obrzadek ormieński); msgr. E. Parcett, biskupem w Filippopolis in partibus.

Niemce.

(Sprawa regencji pruskiej. — Wiadomości bieżące.)

Znane z depeszy telegraficznej oświadczenie dziennika *Preuss. Staatsanzeiger*, że stan zdrowia Jego Mości Króla jest i teraz jeszcze taki sam prawie jak od kilku miesięcy, ściągano się do podanej w kilku dziennikach wiadomości, jakoby zdrowie Króla pogorszyło się w najnowszym czasie.

— *Neue Preuss. Ztg.* pisze: „Niektóre dzienniki rozgłaszają, jakoby sejm zaraz po zebraniu się może jeszcze w ciągu bieżącego miesiąca miał zająć się podwyższeniem koronnego fideikomisu lub też oznaczeniem szczególnej dotacji dla Jego królewicz. Mości księcia Prus. Możemy zapewnić, że o podobnej „dotacji“ niema mowy wcale, a nawet i wniosek względem innego uregulowania dochodu z domenów, na którym zasadza się fundusz koronnego fideikomisu, nie na najbliższym krótkim posiedzeniu lecz zapewne dopiero w ciągu przyszłej sesji prawodawczej wzięty będzie pod obradę. Dodajemy i to jeszcze, że sprawa ta niema żadnej styczności z teraźniejszą kwestją regencji, gdyż przed dwoma laty jeszcze była mowa o tem.“

— Jego Mość Król saski wyjechał dnia 5. b. m. w południe do Riesy przyjmować Arcyksięcia Karola Ludwika jadącego na Lipsko.

Dania.

(Słabość Króla. — Wiadomości bieżące.)

Kopenhaga, 2go października. Dziennik *Berlingsche Ztg.* ogłasza dziś następującą z Flensburga pod dniem 2go października, o 1 godzinie 12 minut 50, datowaną telegraficzną depeszę:

„Jego Mość Król zaziębł się podczas swej ostatniej podróży, niema jednak febrы. To zaziębienie spowodowało mię odradzać Jego Mości Królowi podróż do Kopenhagi. Zresztą nie wychodzi żaden buletyn. Glücksberg dnia 2go października 1858 roku. F. Lund“ (p. Lund jest przyboczny, królowi towarzyszący lekarz).

— Dziennik *Fadrelandet* pisze:

Na drodze do Südrarupu znalazło kilku angelowskich wyborców sposobność zbliżyć się do Króla i prosić go o powtórne zaprowadzenie niemieckiego języka kościelnego. Król odpowiedział, że między swymi poddanymi nie robi żadnej różnicy, oraz że każdemu pragnie oddać to, co mu się słusznie z prawa należy.

Rosya

(Wiadomości bieżące. — Sprawa oswohodenia poddaństwa.)

Petersburg, 1go października. *Hamburger Börsenhalle* pisze: Podczas gdy za kilka dni spodziewają się powrotu Cesarza do Petersburga, a Wielki książę Konstanty zabiera się odjechać do Nissy i odbyć pielgrzymkę do Jeruzolimy, bawia Wielcy książęta Mikołaj i Michał z swemi małżonkami w powabnej cesarskiej rezydencji letniej Oryanda w Krymie, zkład zrobić wycieczkę na Kaukaz. Rosyjską eskadrą, która 17. z. m. popłynęła z Kronsztadu na śródziemne morze i składa się z śrubowego okrętu „Retwisan“ o 84 działach, z korwet „Bajar“ i „Medwed“, do których się także inne okręta na śródziemnym morzu przyłączają, wykona Wielki książę Konstantyn na tych wodach popis ewolucyjny.

— Według petersburskiej korespondencji dziennika *Schles. Z.* przedłożono rządowi plan indemnizacji, jaką włościanie mają płacić właścicielom dóbr, plan ten podobny jest w niektórych względach do banków rent pruskich, tylko że mniej pewne są stosunki ekonomiczne.

„Ponieważ niema żadnej pewności, czyli włościanie będą mieć moralną siłę i czy będą w stanie uczynić zadość swym zobowiązaniom, tedy rząd nie może przyjąć na siebie indemnizację pieniężną i gwarancję jej. Z drugiej strony, jak długo rząd okazuje takie, wprawdzie słuszne niedowierzanie, nie można się dziwić, że szlachta z obawą namyśla się nad tem, jakimby sposobem zabezpieczyć sobie za to, co odstępuje, stosowną indemnizację. Obrońcy emancypacji utrzymują wprawdzie, że ona wywrze natychmiast tak pomyślny moralny wpływ na włościan, że o dobrych skutkach ani wątpić nie

można, atoli niektóre wypadki w ostatnim czasie i niski stopień cywilizacji poddanych nie przemawiają za tem.“

Księstwa Naddunajskie.

(Kandydaci do objęcia rządów. — Treść konwencji. Dokończenie.)

Bukareszt, 1. października. Jak słyhać postanowiła Porta powołać do objęcia prowizorycznie rządów w obu księstwach Naddunajskich byłych ministrów zezasu kajmakarii Stirbeya i Stourdę. Ten środek wpłynę bardzo na korzyść kandydatury tych obudwu byłych kajmakamów; zreszta liczba kandydatów powiększa się z każdym dniem, na Mołdawię jest ich dziesięciu a na Wołoszczyznę aż siedemnastu.

— 43. Milicje mogą być połączone, ilekroć tego wewnętrzne i zewnętrzne bezpieczeństwo wymaga. Wezwanie do tego pochodzi od gospodarza, może jednak tylko za porozumieniem się obu nastąpić. Zwierzchniczy dwór należy o tem zawiadomić. Gospodarowie mogą na propozycję inspektorów zgromadzić milicję całkiem albo częściowo na popisy wojskowe albo przeglądy. 44. W takim przypadku jeden z gospodarów na przemianę mianuje naczelnego komendanta, który musi być Wołochem lub Mołdavianem, mianujący gospodar może go odwołać, poczem drugi gospodar mianuje innego naczelnego komendanta. 45. Obydwie milicje zatrzymają swoje dotychczasowe chorągwie, ale noszą na nich wspólnie błękitną wstęgę. 46. Mołdawianie i Wołosi, wszyscy są równi w obec prawa, równie są uzdatnionymi do wszystkich urzędów, indywidualna ich wolność jest gwarantowana, tylko na mocy ustaw mogą być przytrzymani i ścigani. Wyłączenia mogą nastąpić tylko prawnie za wynagrodzeniem i dla powszechnego dobra. Wyznawcy wszelkich konfesji chrześcijańskich używają jednaki praw. Prawa te jednak należyte uchwałami mogą być udzielone także stronnikom innych obrządków. Wszystkie przywileje, wyjątki i monopole, których używają niektóre klasy, są zniszczone. Należy niezwłocznie przystąpić do uregulowania stosunku między właścicielem gruntu i poddanym. Wszystkie urzędy municypalne w mieście i na wsi mają otrzymać z tą konwencją zgodne ulepszenia. 47. Dotychczasowe prawodawstwo pozostaje w mocy obowiązującej, aż do rewizji według artykułu 37 we wszystkich punktach, które się tej konwencji nie sprzeciwiają. 48. W czternaście dni po ratyfikacji ogłosi hattiszeryf te rozporządzenia. 49. Wraz z jego wydaniem wstępuje na miejsce teraźniejszego kajmakamu w każdym księstwie kajmakamia, złożona z prezydenta dywanu (najwyższego trybunału), wielkiego logoteta (ministra sprawiedliwości) i ministra spraw wewnętrznych, tych książąt, którzy po r. 1856 rządili; ci mają w ciągu pięciu tygodni ogłosić listy wyborcze, w trzy tygodnie później następują wybory, a w dziesięć dni później muszą się zebrać deputowani na wybór gospodarza. 50. Ratyfikacja tego traktatu musi nastąpić najdalej w pięciu tygodniach. Dano w Paryżu, 19. sierpnia 1858.

Dodatek do konwencji złożony z 22 artykułów, postanawia sposób składu prawodawczego ciała. Czynni wyborcy są albo pierwiastkowymi, albo bezpośrednio wyborcami. Pierwiastkowym wyborcą jest każdy rodowity albo naturalizowany Wołoch na wsi, jeżeli z gruntu i ziemi ma 100 dukatów dochodu. Pierwiastkowi wyborcy obierają w każdym okręgu trzech wyborców. Mianowani wyborcy zgromadzają się w głównem miejscu dystryktu i obierają deputowanego. Bezpośrednim wyborcą na prowincyi jest, kto z gruntu i ziemi ma najmniej 1000 dukatów dochodu, w mieście, kto ma 6000 dukatów własnego majątku. Bezpośredni wyborcy mianują w Bukareszcie i Jasach trzech, w pięciu innych dwóch, a w innych miastach, które są siedzibami dystryktu, jednego deputowanego. Głosowanie jest tajne, większość rozstrzyga. Co roku rewidują się listy wyborcze a dnia 1go stycznia ogłaszają. Prawo wyboru ma każdy Mołdavianin albo Wołoch, który ma lat 30 i posiada 400 dukatów majątku. Deputowani są nietykalni. Kto się bezprawnie zakradnie w listy wyborcze, będzie dotknięty pieniężną karą 100 do 1000 dukatów albo więzieniem od ośmiu dni do trzech miesięcy. Dziesięć wyborców są dostateczni, aby za zfałszowanie lub przerwanie wyborów proces wytoczyć. Metropolita i biskupi są zawsze wyborcami.

Turcya.

(Lord Redcliffe na audyencji u Sultana. — Feruk Chan odjechał. — Wiadomości bieżące.)

Dnia 25. września był lord Redcliffe na audyencji u Sultana i wręczył własnoręcznie pismo Jej Mości Królowy Anglii. Na mowę lorda odpowiedział Sultana bardzo łaskawie. Feruk Chan, odjeżdżając dnia 28. września z powrotem do Persyi austriackim parostatkem Lloyda „Trapezunt“ otrzymał od Sultana order Medzidzie pierwszej klasy.

Djemil Basza, syn zmarłego wielkiego wezyra Reszyd Baszy wróci jak słyhać ku końcu bieżącego miesiąca z p. Thouvenem statkiem „Ajaccio“ objąć na powrót posadę posta w Paryżu, zkład po śmierci ojca wyjechał dla załatwienia spraw familijnych.

A z y a.

(Doniesienia z Persyi na Marsylię.)

Marsylskie depesze z Konstantynopola z d. 25. września uzupełniają wiadomości z Persyi w następujący sposób: Mirza Chan, który od siedmiu lat piastuje urząd Wezyra, został, jak wiadomo, wraz z swoim synem przyaresztowany. Żądano od niego zwrotu wielu milionów zyskanych zdrzierstwem. Ten wypadek wywołał powszechną radość. Położenie kraju było rzeczywiście nieznośnem. Miasto Aserbeidzan zbuntowało się; Turkomani zdobyli Asterabad,

zburzyli czterdzieści wsi, i całą ludność zawlekli w niewolę. W Khorasanie panował głód, a niezawisłe plemiona oblegały miasto Herat. Ale zmiany rządu w Teheranie dozwalały oczekiwać polepszenia tego przykrego stanu.

Doniesienia z ostatniej poczty.

Turyn, 8. października. Wołoski autor Eliade Radulesko przejeżdżał tedy w powrocie z Paryża do Księstw Naddunajskich i odwiedzał kilka tutejszych znakomitości politycznych.

Genoa, 8. października. Dzisiejsza Gazetta di Genova pisze: Pan Nowosielski, dyrektor odeskiego przedsiębiorstwa żegluga parowej na morzu śródziemnem, znajduje się w Tryście. Złtamąd przybędzie wprost do Villafranca, by zawiadywać osobiście robotami przygotowanymi. Kompania ta rozszerzy żegluga swoją do Smyrny, Alexandryi i Syrii. Między Odesą i Tryestem ma być uorganizowana pospieszna żegluga. Od kilku miesięcy budują w Anglii 10 parostatków na rachunek tego towarzystwa, i okręta te mają być zaopatrzone w wszelkie wygodę. Towarzystwo sprowadziło sobie maszynistów angielskich i francuskich.

Kurs lwowski.

Table with exchange rates for various currencies (Dukat holenderski, Dukac cesarski, Półimperyál zít. rosyjski, Rubel srebrny rosyjski, Talar pruski, Polski kurant i pięciozłotówka, Galicyj. listy zastawne, Galicyjskie obligacye indemnizacyjne, Pożyczka narodowa).

Kurs giełdy wiedeńskiej.

Dnia 9. października o pierwszej godzinie po południu. Pożyczka narodowa 5% 82 3/8 - 82 1/8. Pożyczka z r. 1851 S. B. 5% 91 - 91 1/2. Obligacye długu państwa 5% 82 1/2 - 82 3/4, det. 4 1/2 % 73 - 73 1/4, det. 4% 65 - 65 1/4, detto 3% 49 1/2 - 50, detto 2 1/2 % 41 1/4 - 41 1/2, detto 1% 16 1/4 - 16 1/2, Oblig. Glogn. z wypłatą 5% 97 - 97 1/2, Detto Oedenburgs. z wypłatą 5% 96 - 96 1/2, Detto Peszt. 4% 96 - 96 1/2, Detto Medyol. 4% 95 - 95 1/2, Obligacye indemn. niższ. austr. 5% 90 - 91, detto węgier. 81 1/2 - 82 1/4, detto galic. 81 1/2 - 81 3/4, detto siedmiogr. 81 1/4 - 81 1/2, detto innych krajów koron. 85 - 86, Oblig. bank. 2 1/2 % 65 - 65 1/2, Pożyczka loter. z r. 1834 308 - 309, Detto z roku 1839 131 1/4 - 131 1/2, Detto z r. 1854 109 1/4 - 109 1/2, Renty Como 16 1/2 - 16 3/4, Galic. list. zastawne 4% 77 - 78, Póln. Oblig. Prior. 5% 87 - 87 1/4, Glognickie 5% 84 1/2 - 85 1/2, Obligacye Dun. żegl. par. 5% 86 1/2 - 87 1/2, Oblig. Lloydj (w srebrze) 5% 87 - 87 1/4, 3% Prior. obl. tow. rzad. kolei żelazn. po 500 frank. za szt. 109 - 110, Akcyi bank. narodowego 948 - 949, Akcyje c. k. uprzyw. towarzyst. kred. 240 3/4 - 241, Akcyje niż. austr. tow. eskomp. 116 1/2 - 116 3/4, Detto Budzyńsko-Lincko-Gmundzkiej kol. 86 1/2 - 87, Detto Póln. kolei 171 1/4 - 171 1/2, Detto tow. kol. żel. za 500 frank. 258 - 258 1/4, Detto kolei ces. Eliz. po 200 zlr. z wpłatą 30% 100 - 100 3/8, Detto Połud.-północn. niem. komunikacyjnej kol. żel. 91 - 91 1/2, Detto cisainskiej kolei żel. 100 - 100 1/16, Detto Lomb.-wen. kol. żel. 253 - 253 1/2, Detto Cesarza Franc. Józ. wschod. kol. żel. 202 1/2 - 202 3/4, Detto losy tryest. 112 - 112 1/2, Detto tow. żegl. parowej 518 - 520, Detto 13. wydania 102 1/4 - 103, Detto Lloydja 335 - 340, Peszt. mostu łańcuch. 58 - 59, Akcyje młyna parowego wíed. 80 - 81, Detto Pressh.-Tyrnawskiej 1. wydania 18 - 19, Detto 2. wydania 28 - 29, Esterhazego losy 40 zlr. 78 1/2 - 79, Windischgrátza losy 26 1/8 - 26 3/4, Waldsteina losy 26 1/2 - 26 3/4, Keglevich'a losy 15 1/2 - 15 1/8, Ks. Salina losy 43 - 43 1/4, St. Genois 38 - 38 1/4, Palfego losy 37 1/4 - 37 1/2, Clarego 38 1/4 - 39, Amsterdam 2 m. 84 1/2, Angsburg Uso 102 1/2, Bukareszt 31 T. 275 1/2, Konstantynopol 31 T. 483, Frankfurt 3 m. 101 1/4 l., Hamburg 2 m. 74 1/4, Liwurna 2 m. 100 5/8, Londyn 3 m. 9 56 1/2, Medyolan 2 m. 100 1/2, Paryż 2 m. 118 3/8, Cesarzkich ważnych dukatów agio 5 1/4 - 1/4, Detto koron. 13 39 - 40, Napoleons'dor 7 59 - 8, Angielskie Sover. 10 2 - 3, Imperyál Ros. 8 8 - 9, Srebro -.

Telegrafowany wiedeński kurs papierów i weksli.

Dnia 11. października. Oblig. długu państwa 5% 82 1/16; losowane obligacye 5% -; obligacye długu państwa 4 1/2 % -; - 4% -; 3% -; 2 1/2 % -; pożyczka loter. z r. 1834 -; z r. 1839 -; z r. 1854 -; poz. nar. z r. 1854 82 3/16, Obl. banku - Akcyje bankowe 948. Akcyje zakładu kredytowego 237. Akcyje kolei półn. po 1000 zlr. 1690. Austr.-franc. akcyje kolei żelaz. po 500 fr. z wypłatą w ratach -; detto z pełną wpłatą 256; kolej żelazna lomb.-wenecka 252. Akcyje kolei nadciskiej - Kolej cesarszowy Elżbiety 200. Kolej połud. półn. komunikacyjna - Akcyje żegluga parowej na Dunaju po 500 zlr. - Akcyje żegl. parowej Lloydja po 500 zlr. - Akcyje niższo-austr. Towarzystwa eskompowego po 500 zlr. - Galic. listy zast. 4% - Oblig. indemn. niż.-austr. -; detto innych krajów koron. -; detto galicyj. 82, detto węgierskie 82 1/8, Amsterdam - Augsburg 102 1/8, Bukareszt 274, - Konstantynopol 481 Frankfurt - Hamburg 74 1/8 Lipsk - Liwurna 100 1/2, Londyn 9 56 Medyolan 100 3/8, Marsylia - Paryż 118 3/8 - Agio duk. ces. 4 r. 43 8/10 kr.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 11. października. Hotel Langa: PP. Ballais Ign., c. k. podpor., z Stanisławowa. - Br. Enscht Fran., c. k. rotm., - Gontard Lud., c. k. major, - Zsembery Michał, c. k. rotm. i Ks. Windischgrätz Lud., c. k. major, z Gródka. Hotel angielski: PP. Hr. Męczynski Wal., z Huty zielonej. - Lewandowski Paweł, z Horozanki. - Torosiewicz Michał, z Połtwy. - Br. Berchlingen Rud., c. k. major, z Żółkwi. - Udrycki Adolf, z Mostów. - Reindl Ant., c. k. kapitan, z Wolicy. Hotel Sliwińskiego: P. Rotsch Karol, c. k. porucznik, z Drohowyża. Hotel europejski: PP. De Bolendi Fel., pułkownik hiszpański, z Rosyi. - Witwicki Jan, z Czabarówki. Hotel rosyjski: PP. Zagórski Miecz., z Podbuża. - Niezabitowski Włod., z Uherzec. - Zawadzki Józef, z Korzelnicy. - Steinbach Karol, c. k. major, i Erhard Włod., ces. ros. porucznik, z Krakowa. - Ks. Ghika Teod., z Jas. - Stefanowicz Kajetan, z Wiednia.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 11. października. PP. Bondi Józef, c. k. porucznik, do Gródka. - Chrzanowski Michał, c. k. pens. radca kraj., do Jarostawia. - Firieli Hugo i Emil, do Swidnicy. - Krätzer Edw., c. k. podporucznik, do Gródka. - Orzechowski Jan, do Huty. - Platynski Ant., do Sądowej Wiszni. - Szyrinay Wilh. i Schmidler Wik., c. k. podporucznicy, do Gródka. - Turczyński Jul., do Złoczowa. - Waindlmayer Teod., c. k. porucznik, do Gródka. - Wiktor Tad., do Świrza. - Hr. Golejewski Ant., do Harasymowa. - Posselt Jul., c. k. podpułkownik, do Drohowyża. - Komarnicki Bol., do Sasowa. - Suchodolski, c. k. major, do Brzeżan. - Fejervary, c. k. jencrat-major i Zote, c. k. porucznik, do Czeraniowiec. - Prouvy, c. k. podpułkownik, do Brzeżan. - Br. Berchlingen, c. k. major, do Żółkwi. - Hr. Meczynski Wal., do Huty zielonej. - Chrzanowski Piotr, do Warszawy. - Chrobkowski Winc., do Laskowiec. - Pawłowski Piotr, do Kijowa.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 9. i 10. października.

Table with weather observations: Pora, Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaum., Stopień ciepła według Reaum., Stan powietrza wilgotnego, Kierunek i siła wiatru, Stan atmosfery.

THEATR.

Dzisiaj komedya niemiecka w 3 aktach: „Er muss auf's Land,“ (Niech jedzie na wieś) z francuskiego.

KRONIKA.

Wiadomości lokalne. Od 1. do 8. października skazały tutejsze władze bezpieczeństwa: a) za przekroczenie przepisów meldunkowych Emanuela S., i b) za znieważenie niedzieli Izraela R., Amelię F. i Salomeę S. na kary pieniężne, które oddane zostały na fundusz ubogich.

Abraham M., czeladnik krawiecki, izraelita w wieku 23 lat, odebrał sobie życie wystrzałem z pistoletu na Zamarstynowie z niewiadomych przyczyn.

W pomieszkaniu Maryanny K. skradziono 2. października zrana niektóre rzeczy za pomocą gwałtownego włamania się, a w nocy na 3. b. m. z zamkniętego strychu pod nr. 290 3/4 kilka sztuk bielizny damskiej i suknie w ogólnej wartości 36 zlr. m. k. Przedsięwzięto potrzebne w tej mierze poszukiwania.

Dnia 3. października po południu obwiesił się słuchacz wydziału chirurgiczno-medycznego Bernhard S. w pomieszkaniu swym pod nr. 903 3/4. Samobójca działał widocznie z namysłem, gdyż tego samego dnia nietylko zawiadomił o swym przedsięwzięciu listownie swego ojca, a do c. k. dyrekcji policji przysłał pisemne uwiadczenie, ale oraz spakował wszystkie swoje rzeczy, opiecztował i zaadresował do ojca. Wszelkie użyte niezwłocznie środki ratunku były bezskuteczne. Przyczyna samobójstwa nieznana.

Jan G., urlopnik z c. k. pułku piechoty hrabi Nugent, z profesyi cieśla, spadł 4. b. m. o 10. godzinie zrana przy czyszczeniu studni w łacińskim se-

minaryum nr. 3 1/4 w wodę i utopił się; i tu były daremne wszelkie środki ratunku.

Ignacemu L. skradziony został złoty zegarek damski wartości 60 zlr, m. k. Złodzieja schwytno i właściciel odzyskał skradziony przedmiot.

Z końcem września r. b. skradziono mieszkającemu pod nr. 429 1/4 Apollinarem St. bieliznę i suknię, a mieszkającemu pod nr. 20 1/4 Dr. Józefowi M. również znaczną część bielizny, sukien i kosztownych artykułów srebrnych. Kradzież popełniona została w obudwu miejscach w ten sam sposób za pomocą otworzenia pokoju wytrychem, a ze śledztwa można było wnosić, że musiała to być sprawka jednego i tego samego złodzieja. Władzy bezpieczeństwa udało się za pomocą wysłanych organów swoich do kilku miejsc za Lwowem wysłedzić w Milezycach, wiosce położonej w powiecie Sądowej Wiszni w odległości 8 mil prawie ode Lwowa ślad złodzieja, a we wsi Milatynie, położonej o 1/2 mili dalej większą część sukien pochodzących z kradzieży popełnionej, u Apollinara St., co posłużyło znowu do odkrycia we Lwowie dalszej części skradzionych sukien i wszystkich efektów srebrnych, skradzionych Dr. Józefowi M. Srebra te były już przetopione, a niektóre suknie, jako to płaszcze damskie i suknie męzkie poprzerabiane, ale jest nadzieja, że poszkodowani odzyskają całą skradzioną własność, z której zhywa jeszcze tylko kilka sukien. Główny sprawca Hieronim Sz. nie jest jeszcze schwytny, natomiast znajduje się już w ręku sprawiedliwości siedmiu złoczyńców, obwinionych o udział w tej kradzieży.